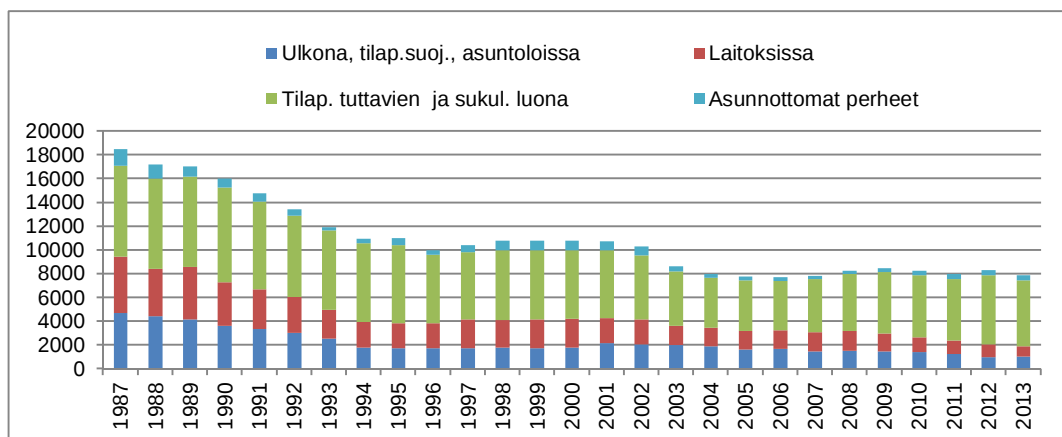


Selvitys 2/2014

Asunnottomat 2013

14.2.2014

Asunnottomuustiedot perustuvat Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) asunto-markkinakyselyyn vuodelta 2013. Kyselyyn vastasi 281 Manner-Suomen kuntaa, vastausprosentti oli 92,4. Raportissa käsitellään asunnottomuuden kehitystä vertaamalla poikkileikkaushetken 15.11.2013 lukuja edelliseen vuoteen. Tarkemmin käsitellään 11 kaupunkia, jotka ovat mukana pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa (PAAVO II). Kuntakohtaiset tiedot asunnottomuudesta löytyvät raportin liitetiedostoista.



Kuvio 1. Asunnottomien määrä 1987 – 2013

Asunnottomuus Suomessa vuonna 2013

ARAN asuntomarkkinakyselyn mukaan vuoden 2013 lopussa Suomessa oli 7 500 yksinäistä asunnotonta ja 420 perhettä¹. Yksinäisten asunnottomien määrä väheni edellisvuodesta 350 ja pitkäaikaisasunnottomien noin 80 henkilöllä.

Vuonna 2013 asunnottomuutta esiintyi 116 Manner-Suomen kunnassa, kun vuotta aiemmin luku oli 157. Väkilukuun suhteutettuna eniten asunnottomia oli Helsingissä, 6,7 tuhatta asukasta kohden. Myös Riihimäellä (2,6), Vantaalla (2,5) ja Espoossa (2,2) suhteellinen asunnottomuus oli korkea. Kunta- ja maakuntakohtaiset asunnottomuustilastot löytyvät liitteistä 1 ja 2.

Asunnottomuuden kehitys suurissa kaupungeissa

Vuonna 2013 Helsingin asunnottomuus pysyi ennallaan, kun se vuotta aiemmin oli kasvanut 700 henkilöllä. Vantaalla asunnottomuus kasvoi 80 henkilöllä vuonna 2013. Myös Espoossa asunnottomuus lisääntyi. Turun, Jyväskylän ja Oulun asunnottomuusluvut pysyivät lähes vuoden 2012 tasolla. Lahdessa, Joensuussa, Porissa ja asunnottomuus väheni hieman. Eniten asunnottomuus väheni Tampereella ja Kuopiossa.

Taulukko 1 Suurimmat asunnottomuuskunnat 2013

Kunta	Asunnottomat 15.11.2013				Muutos 2013-2012, henkilöä			
	Yksinäiset			Asunn. Perheet	Yksinäiset			Asunn. Perheet
	Asunnot- tomia yht.	Pitkäaikais- asunn.	alle 25- vuotiaita		Asunnot- tomia yht.	Pitkäaikais- asunn.	alle 25- vuotiaita	
Helsinki	4 100	1 415	1 100	300	0	0	0	0
Espoo	563	223	150	41	9	-24	25	8
Vantaa	522	150	115	33	80	25	-14	-23
Turku	221	149	23	0	-3	0	-12	0
Tampere	175	72	22	7	-147	8	-49	-10
Jyväskylä	141	33	40	5	-2	-7	-10	-5
Lahti	117	57	34	0	-12	-8	1	0
Kuopio	102	13	15	1	-83	-31	-29	0
Joensuu	88	21	20	2	-13	-1	-13	0
Pori**	85	32	13	1	-8	-10	5	-1
Oulu	43	27	6	0	5	-5	6	0
Paavo yht.	6 157	2192	1538	390	-174	-53	-90	-31
Muita runsaan asunnottomuuden kuntia								
Kotka	93	44	22	1	33	9	3	1
Riihimäki	76	28	20	5	-11	-10	-12	1
Vaasa	75	13	19	0	27	8	12	-2
Koko maa*	7 500	2 545	1 860	417	-352	-83	-189	-29

**) Pori liittyi Paavo-ohjelmaan vuonna 2013.

¹ Kaikki eivätkä kunnat pysty toimittamaan tarkkoja lukuja asunnottomuudestaan, joten esitettyihin lukuihin tulee suhtautua varauksella. Lisätietoa asunnottomuuden tilastoinnista löytyy ARAN raportista 2|2010 **Selvitys pitkäaikaisasunnottomuuden määrittelystä ja raportoinnista** (www.ara.fi>Julkaisut>Raportteja-sarja).

Asunnottomuusluvuihin korostuu pääkaupunkiseudun merkitys, koska yli kaksi kolmasosaa Suomen asunnottomista on helsinkiläisiä, espoolaisia tai vantaalaisia. Taulukko 1 on koottu **pitkäaikaisasunnottomuuden² vähentämishjelmassa** (PAAVO I ja II) mukana olevat **PAAVO-kunnat** ja kolme muuta asunnottomuudesta eniten kärsivää kuntaa. PAAVO-kuntien osuus Suomen asunnottomista oli 82 % vuonna 2013. Tarkempaa tietoa PAAVO-kuntien asunnottomuudesta ja niiden tekemistä toimenpiteistä löytyy liitteestä 3.

Asunnottomuuden monet muodot

Suurimman ryhmän asunnottomista muodostavat *tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asuvat*. Vuonna 2013 kolme neljästä yksinäisestä asunnottomasta ja 61 % pitkäaikaisasunnottomista kuului tähän ryhmään (Taulukko 2).

Taulukko 2. Asunnottomien määrä ryhmittäin 2013

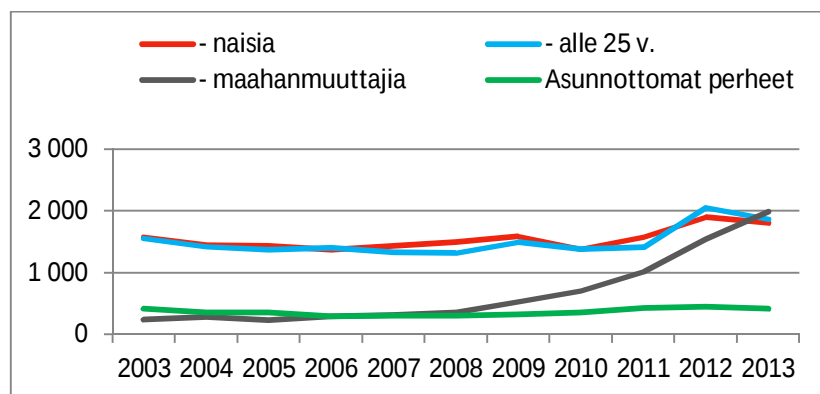
Koko maa	2013		Vuosi muutos (hlöä)		Vuosi muutos (%)	
	Yksinäisiä asunnottomia	näistä pitkäaikaisia asunn.	Yksinäisiä asunnottomia	näistä pitkäaikaisia asunn.	Yksinäisiä asunnottomia	näistä pitkäaikaisia asunn.
Ulkona, porrashuoneissa, ensisuojuissa yms.	332	146	-29	-38	-8,0 %	-20,7 %
Asuntoloissa, majoitusliikkeissä	547	228	-57	-39	-9,4 %	-14,6 %
Laitosmaiset yksiköt	819	531	-34	52	-4,0 %	10,9 %
Vapautuvat vangit (ei as.)	177	68	-57	-16	-24,4 %	-19,0 %
Tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona	5 626	1 572	-174	-42	-3,0 %	-2,6 %
Koko maa yhteensä	7 500	2 545	-352	-83	-4,5 %	-3,2 %
Asunnottomia naisia	1 804	534	-89	-101	-4,7 %	-15,9 %
nuoria alle 25-v	1 862	520	-187	44	-9,1 %	9,2 %
maahanmuuttajia	1 986	648	436	131	28,1 %	25,3 %
Asunnottomat perheet	417		-29		-6,5 %	
perheissä lapsia	475		111		30,5 %	
maahanmuuttajaperheitä	254		43		20,4 %	
niissä lapsia	346		70		25,4 %	
Kunnan asuttamat						
yksin. asunnottomat	3 066	1070	-237	-48	-7,2 %	
perheet	429		-61		-12,4 %	
perheissä lapsia	570		-22		-3,7 %	

Vuonna 2013 joka neljäs asunnoton Suomessa oli alle 25-vuotias. Myös naisten osuus asunnottomista oli lähes neljäsosa. Vuoteen 2012 verrattuna nuorten asunnottomuus pieneni 9 % ja naisten 5 %. Nuorten ja naisten asunnottomuus on ollut lähes identtistä viimeisen kymmenen vuoden ajan (kuviot 2.).

Vuonna 2011 asunnottomien maahanmuuttajien määrä ylitti ensimmäisen kerran 1 000 henkilön rajan. Vuonna 2013 asunnottomia maahanmuuttajia oli jo lähes 2 000 ja heidän osuutensa asunnottomista ylitti 25 %. Asunnottomissa perheissä maahan-

² Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä sosiaalisten tai terveydellisten syiden vuoksi yli vuoden mittaiseksi tai asunnottomuutta on esiintynyt toistuvasti viimeisen kolmen vuoden aikana.

muuttajien osuus oli yli 60 %. Helsingissä asunnottomien maahanmuuttajien määrä nousi vuodessa 450 hengellä, muualla maassa muutokset olivat pieniä.



Kuvio 2. Asunnottomuus eri kohderyhmissä 2003 - 2013

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelman, PAAVO I (2008 – 2011), tavoitteena oli puolittaa pitkäaikaisasunnottomuus asuntojen määrällä mitattuna. Ohjelman tavoitteena oli tuottaa 1250 uutta palvelu- tai tukiasuntoa pitkäaikaisasunnottomille. Ohjelmaan osallistuivat **Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Lahti, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu ja Oulu**.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelman, PAAVO II (2012 – 2015), tavoitteena on poistaa pitkäaikaisasunnottomuus. Ohjelmassa ovat mukana samat kaupungit, joiden lisäksi mukaan liittyi **Pori** vuonna 2013. Ohjelman toteuttamiseen tarvittavien investointien ja tukipalveluiden rahoitus varmistetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Raha-automaattiyhdistyksen ja ARAn kanssa.

Taulukko 3. ARAn rahoittamat asunnot aiesopimuskunnissa 2008 – 2013*

Kunta	uudistuotanto	peruspar./ hankinta	Yhteensä
Espoo	166	125	291
Helsinki	307	433	740
Joensuu	48		48
Jyväskylä		38	38
Kuopio	73	10	83
Lahti	98		98
Oulu	24		24
Tampere	169	49	218
Turku	60		60
Vantaa	76		76
Kaikki yhteensä	1021	655	1676

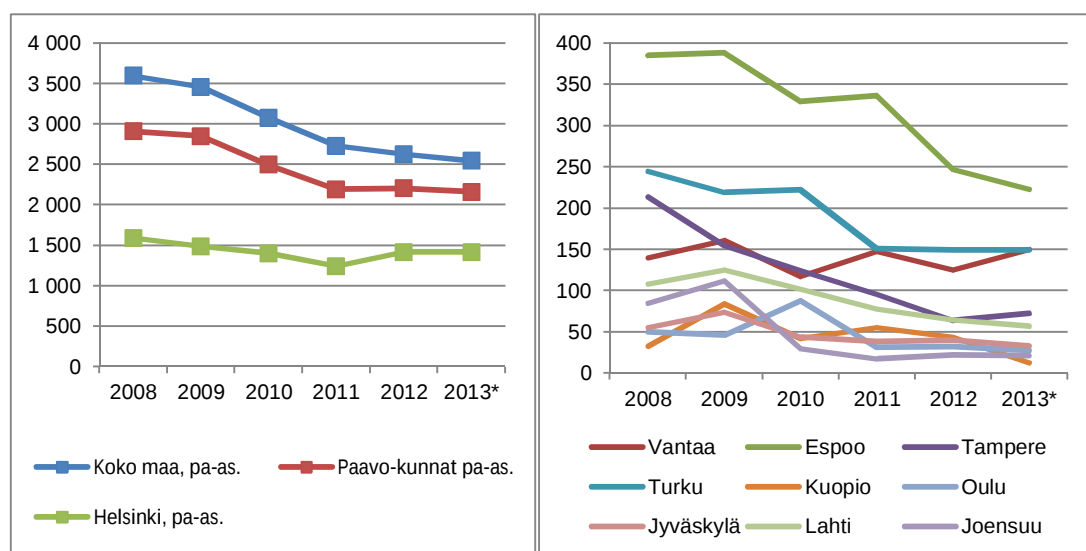
*) Mukana investointiavustusvarauksen saaneet hankkeet, osa kohteista on vielä rakenteilla. ARAn lisäksi Raha-automaattiyhdistys (RAY) on rahoittanut Helsingissä 19 ja Espoossa 10 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille.

Taulukossa 3 on ARAn rahoittaman asuntotuotannon osuus aiesopimuskaukupunkien pitkäaikaisasunnottomuuden poistoon vuosille 2008 – 2013. Aiesopimuskaukupungit

ovat saaneet tänä aikana ARAn investointiavustusta³ noin 66 miljoonaa euroa 1 676 asunnon rakentamiseen, perusparannukseen tai hankintaan. Asuntojen osalta määrälliset tavoitteet ylitettiin jo PAAVO I aikana, mutta pitkäaikaisasunnottomuuden puolittaminen tai poistaminen ei ole vielä toteutunut. Kiinnostus pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen tarkoitettujen asuntojen rakentamiseen on laskenut muutama viime vuoden aikana.

Pitkäaikaisasunnottomuus vähenee hitaasti

Pitkäaikaisasunnottomuutta on kartoitettu ARAn asuntomarkkinakyselyn avulla vuodesta 2008 alkaen. Kuvioissa 3 ja 4 näkyy pitkäaikaisasunnottomuuden kehitys koko maassa ja PAAVO-kunnissa. Koko maan pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt tänä aikana yli tuhannella henkilöllä (29 %). PAAVO-kunnissa vähennystä on ollut 26 %. Helsingissä vähennystä on ollut 176 ja Espoossa 164 henkilöä. Pitkäaikaisasunnottomuuden puolituksessa ovat onnistuneet Joensuu (75 %), Tampere (66 %) ja Kuopio (61 %). Vain Vantaalla on pitkäaikaisasunnottomuus lisääntynyt (7 %) PAAVO-ohjelmien aikana.



Kuviot 3 ja 4 Pitkäaikaisasunnottomuus PAAVO-kunnissa 2008 - 2013

Vuoden 2013 pitkäaikaisasunnottomuus

Marraskuussa 2013 pitkäaikaisasunnottomana oli koko maassa 2 550 henkilöä. Pitkäaikaisasunnottomuus väheni noin 80 henkilöllä (3 %). Pääkaupunkiseudulla pitkäaikaisasunnottomuus pysyi vuoden 2012 tasolla, kun Helsingin luvut pysyivät ennallaan, Vantaalla määrä kasvoi 25 henkilöllä ja Espoossa oli vähennystä 24 henkilöä. Yhteensä pääkaupunkiseudulla oli marraskuussa 2013 pitkäaikaisasunnottomana lähes 1 800 henkilöä, mikä on 70 % koko maan pitkäaikaisasunnottomuudesta. PAAVO-kunnissa pitkäaikaisasunnottomuus väheni 43 henkilöllä. Eniten vähennystä oli Kuopiossa, 31 henkilöä. Vantaan lisäksi myös Tampereen pitkäaikaisasunnottomuus kasvoi (8 henkilöllä), kun se muissa PAAVO-kunnissa pysyi ennallaan tai väheni hieman (taulukko 1, sivu 2).

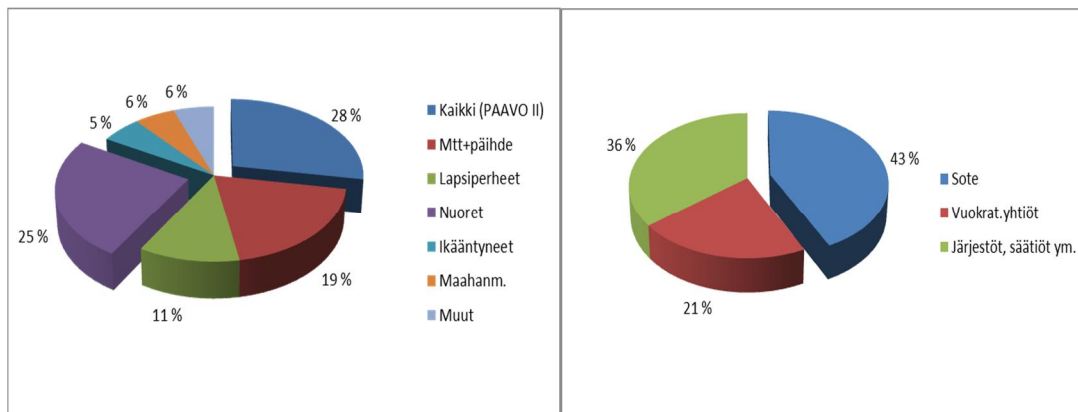
³ Luku sisältää asunnoille tulevan avustusosuuden, kun hankkeelle on tehty avustuspäätös. Asuntoihin liittyvien muiden tilojen avustus ei ole mukana. Varaus- ja osapäätösvaiheessa oleville hankkeille on laskettu arvio haetun avustuksen määrästä.

Nuorten, alle 25-vuotiaiden keskuudessa pitkäaikaisasunnottomuus lisääntyi 9 % 520 henkilöön. Naisia oli pitkäaikaisasunnottomana 534 henkilöä, mikä on 16 % vähemmän kuin vuonna 2012. Pitkäaikaisasunnottomien maahanmuuttajien määrä lisääntyi 25 % 648 henkilöön (taulukko 2, sivu 3)

Asumisneuvonnalla ennaltaehkäistään asunnottomuutta

Valtioneuvoston asuntopoliittisen toimenpideohjelman 2012 - 2015 mukaan asumisneuvontatoiminta vakiinnutetaan ja siihen osoitetaan ARAn kautta rahoitettavaksi valtion avustuksia 0,6 milj. euroa vuosittain. Asumisneuvonnalla ehkäistään segregatiota ja muita asumisen ongelmia. Avustusta voivat hakea kunnat, yhteisöt ja järjestöt ja sitä voi saada 20 % asumisneuvojatoiminnan kustannuksiin.

Vuonna 2012 ARAn myönsi asumisneuvontaa noin 400 000 euroa ja vuonna 2013 noin 510 000 euroa. Niiden avulla on palkattu 51 asumisneuvojaa 32 kuntaan eri puolilla Suomea.



Kuviot 5 ja 6 Asumisneuvonnan kohderyhmät ja jakaumat

Selvityksen liitteet

- Liite 1 Kunnat, joissa asunnottomia vuonna 2013 (suuruusjärjestys)
- Liite 2 Kunnat, joissa asunnottomia vuonna 2013 (maakunnittain)
- Liite 3 Paavo-kuntien asunnottomuus vuonna 2013, toimenpiteet ja syyt kehitykseen